

BARBARA BROEKMAN

Textiel is onlosmakelijk verbonden met ons dagelijks leven. Ooit sloegen de eerste mensen dierenvellen om zich heen als bescherming tegen wind en kou. Kleding is een tweede huid die ons blote vel bedekt. Maar ook in huis gebruiken we stof als extra laag om onze omgeving te verwarmen en te verfraaien: lakens op bed, gordijnen voor de ramen en een mooi kleed op de grond.

Beeldend kunstenaar Barbara Broekman (1955) is gefascineerd door textiel, een alledaagse drager van rijke oude culturen. Ooit was textiel kostbaar, tegenwoordig is het bijna een wegwerpartikel. Broekman wil kijkers uitnodigen zich te verdiepen in de achtergrond van textiel. Hoe mensen al duizenden jaren met niets anders dan hun handen en een paar simpele hulpmiddelen verbijsterende stoffen componeren.

Voor My Second Skin heeft zij 46 verschillende textieltechnieken waanzinnig opgeblazen. Droom weg in het kunstige kantwerk, tel de schilden van kevers op een kostbare rok of verdwaal in de blauwe spaghetti draden van een synthetische mat. Dit kunstwerk heeft de vorm van een tent. Broekman is al langer geïnspireerd door de tent. Niet de kampeervariant, maar de statustent. Wie weet nog dat de Libische leider Muammar Gadaffi, eind vorige eeuw, zijn eigen tenten opzette bij staatsbezoeken aan Parijs, Rome en Moskou.

BARBARA BROEKMAN

T: +31 20 419 9239

E: atelier@barbarabroekman.nl

W: www.barbarabroekman.nl

FB: www.facebook.com/atelierbarbarabroekman

I: https://www.instagram.com/barbarabroekman

My Second Skin

Technieken textieldetails

- Geborduurd, platsteek op velours, Mexico
- Weitasknoop/macramé, Nederland
- Noppenbreiwerk
- Smockwerk
- Geweven, India
- Grof vervult weefsel, gedecoreerd met borduurwerk, Afghanistan
- Machinaal kant, Chantilly, België/Frankrijk
- Geborduurd, met gouddraad en knopen, China
- Handgeborduurd zijde, China
- Getuft looppile, Hong Kong
- Gevlochten biezen, Azië
- Weefsel met opgenaaide kaurischelpjes, Zuid-Sumatra
- Wafelbinding van zwabberkatoen, Nederland
- Kunstgras, Nederland
- Getuft en geprint tapijt, Nederland
- Geborduurd, Markense klederdracht, Nederland
- Weefsel lijkend op gobelinteknik, Guatemala
- Machinaal geweven gobelin
- Katoen versierd met keverschildjes en gouddraad
- Geborduurd, kruissteek, Oost-Europa
- Opgevulde stof met applicaties en borduursel, Peru
- Filetdoorstopwerk, geknoopt net met borduurwerk, Hongarije
- Weefsel vervaardigd uit raffiavezel, daarna overgeborduurd, Zaïre
- Geborduurd, kettingsteek met pailletten
- Mola, verschillende lagen stof op elkaar en vervolgens bewerkt, Panama
- Opgevuld borduurwerk, met pailletten en gouddraad bewerkt, Birma/Myanmar
- Tie Dye, verftechniek, India
- Wol gedecoreerd met borduurwerk, Afghanistan
- Ikat, verftechniek, India
- Zeefdruk op doek
- Spaghetti schoonloopmat, Nederland
- Gobelinweefsel, Frankrijk
- Katoen geverfd in sitstechniek, India
- Haakwerk met aluminium trekklipjes van blikjes, Brazilië
- Weefsel versierd met borduurwerk, India
- Geborduurd, kruissteek en opengewerkt, Nederland
- Applicatie met indigo stof, China
- Computergestuurd machinaal weefsel
- Gebreid, verschillende steken, Nederland
- Weefsel, dubbele keper, Nederland
- Weefsel van hennep, gedecoreerd met batik en indigo, Thailand
- Weefsel van acaba met geborduurde decoratie, Filippijnen
- Handgemaakt naaldkant, Frankrijk
- Geborduurd, knoopsteek en kettingsteek
- Katoen in sitstechniek, India
- Axminster geweven, Nederland

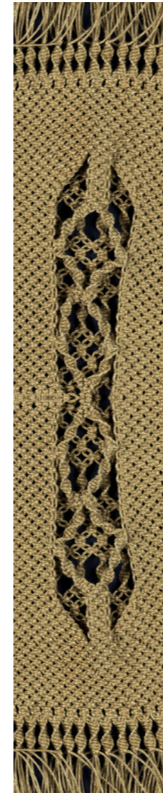
NR. 2 MACRAMÉ

Macramé is een techniek waarbij draden geknoopt worden. De vroegst bekende toepassing komt uit het Babylonische Rijk, zo'n 1500 jaar voor Christus. In de jaren zeventig van de vorige eeuw was macramé korte tijd zeer populair: vrouwen maakten er kleding, spreien, tassen en wandkleden van. Macramé kreeg daarna een diep truttig imago, tot de techniek rond de eeuwwisseling plotseling opdook bij moderne ontwerpers als Marcel Wanders en modekoningen als Gucci en schoenenontwerper Jimmy Choo. De knoop die zowel in de tas als de stoel gebruikt wordt is de weitasknoop.

Knotted Chair van Marcel Wanders (1996) gemaakt van aramide koolstofvezels, Nederland

Tas van linnen gemaakt door Henriette Beukers (2004), Nederland

NR. 24 TENT VAN SARI

De maat van de sari is de basis voor My Second Skin. Alle stroken van deze tent zijn vijf meter lang en 1 meter breed. Een sari is een lange rechte lap die vrouwen kunstig om zich heen draperen tot jurk. Dit universele kledingstuk dat het lichaam deels bedekt, kan ook gebruikt worden om zweet weg te vegen, het gezicht te beschermen tegen kou of vieze smog of zelfs om een tasje mee te maken door een uiteinde dicht te knopen waar de draagster haar geld of sleutels in kan bewaren. Aziatische vrouwen dragen al sari's sinds 2000 jaar voor Christus. De variatie in stoffen en versieringen is enorm. Hoe rijker de sari versierd is, hoe meer aanzien de draagster heeft.

Deze sari is van dunne doorschijnende katoen. Ze is versierd met gouddraad en gouden lovertjes: een deel van de lovertjes is bewerkt en een deel is glad. Alle versiering is met de hand aangebracht, van de stempels met rode en groene kleur tot de verfijnde geborduurde randen. Het deel van deze sari dat rond het middel van de draagster zit, is niet versierd waardoor de sari lekkerder draagt.

Sari van dunne machinaal geweven stof, versierd met fijn tamboereerwerk en lovertjes, India

NR. 33 VOC VERF

Japanse rok in 'Japanse stijl' voor de Nederlandse markt, gevoerd met Indiaas bedrukt katoen. Katoen, geverfd in sitstechniek, 1700-1750, India

Hoewel deze kimono je onmiddellijk laat dagdromen over Japanse bloesemtuinten, word je stiekem een beetje misleid. Het motief is weliswaar Japans, maar de stof is rond 1700 in India geverfd. Met behulp van verschillende verfbaden zijn prachtige kleurnuances aangebracht. Het geel is zelfs met de hand ingeschilderd. Een arbeidsintensieve klus.

Naast Indiase roots heeft deze kimono ook een relatie met Nederland. Rond 1700 vielen de Hollanders als een blok voor de prachtige, gebloemde stoffen (sitsen) uit India. De stof voor de kimono werd daarom in opdracht van de VOC geverfd voor de Nederlandse markt: drie landen verenigd in één kledingstuk.

Herken je dit patroon? De kimono is één van de pronkstukken van het Fries Museum, verderop in deze tentoonstelling te zien!

NR. 39 GEBREIDE PROEFLAP

De leerlingen van de *Industrieschool voor Vrouwelijke Jeugd* kwamen meestal uit de gegoede burgerij. Op deze school kregen ze les in handwerktechnieken. Ze leerden niet voor het alledaagse werk, maar voor verfijnde zaken waar een dame van stand in haar vrije tijd mee bezig kon zijn, zoals borduurwerk voor de randen van lakens of het klossen van een kanten zakdoekje.

Goed kunnen naaien of verstellen was bij uitstek een manier waar vrouwen hun geld mee konden verdienen. Maar dat gold niet voor dames van stand, die werkten niet, maar leerden voor een hobby. Kennis van textiel en textieltechnieken was bovendien handig als je werk van de naaister moest beoordelen.

Deze lange smalle katoenen slinger – gebreed op superdunne naalden nummer één – is gemaakt door een leerling van de *Industrieschool voor Vrouwelijke Jeugd* in Amsterdam. Met zo'n werk – dat vier meter lang is en vijf centimeter breed – was iemand weken bezig. De lap was bedoeld voor studie: er zijn minimaal 75 soorten verschillende breisteken in verwerkt: van ajour tot kabels.

Gebreide proeflap van vier meter lang en vijf centimeter breed (1896), Nederland

NR. 5 SARIBANDJES

Deze tent is niet alleen een drager van techniek, hij bestaat ook uit verschillende technieken. Oorspronkelijk droomde Barbara Broekman van een tent met diverse stroken: geweven, gevilt, geborduurd en handgeknoopt tapijt op de vloer. Dat was in de beschikbare tijd niet realiseerbaar en bovendien te kostbaar. Daarom is My Second Skin op een moderne en relatief goedkope manier uitgevoerd: geprint op doek. Dat heeft als voordeel dat het beeld loepzuiver is. Toch kon Broekman het dromen niet laten en verleide weverij EE Exclusives om twee stroken te weven in een ongekend fijne jacquardtechniek. Het familiebedrijf bestaat sinds 1900 en maakte oorspronkelijk sigarenbandjes, die waren in de tijd nog van textiel. Deze strook toont een pagina uit een stalenboek met saribandjes. De hoofdbezigheid van EE Exclusives is het vervaardigen van labels: mini stukjes textiel die veel informatie bevatten. Sinds kort bestaan machines die net zo fijn kunnen weven op groot formaat. Het geheim is het gebruik van veel superdunne draden naast elkaar. Het bedrijf werkt voor de productie van haar verfijnde stoffen met couturiers als Victor&Rolf en interieurontwerpers als Marcel Wanders. Kijk en vergelijk. Vergeet de achterkant niet te bekijken.

NR. 12 PRONKJAS

Een broodje kopen met schelpen: in onze digitale tijd is dat haast niet meer voor te stellen. Toch dienden de kaurischelpjes op dit prachtige jasje vroeger niet alleen als decoratie, maar ook als betaalmiddel. De zeemannen van de VOC ruilden tijdens hun reizen scheepsladingen vol schelpen voor kruiden en specerijen. En daar bleef het niet bij, de kauri's werden zelfs geruild voor slaven: voor een Afrikaanse slaaf betaalden de VOC-ers 50.000 tot 100.000 schelpen. Dit jasje is afkomstig uit Zuid-Sumatra en rijkelijk versierd. Er is gewerkt met verschillende applicaties en zogenaamd 'spiegeltjesborduren': een techniek waarbij spiegeltjes worden vastgeborduurd in uitsparingen in de stof. Daardoor schittert het jasje in de zon. Rond de kraag is een sterpatroon van schelpjes gemaakt. Naast een betaalmiddel en een mooie versiering is de kaurischelp in veel culturen ook een vruchtbaarheidsymbool en een geluksbrenger. Door kaurischelpen te dragen gaf je jezelf dus zowel een rijke uitstraling als bescherming tegen kwade machten. Met een beetje geluk was ook de vruchtbaarheidsgodin de drager goed gezind. De decoratie van het jasje bestaat uit verschillende losse delen stof, die zorgvuldig aan elkaar zijn gezet.

Rijk versierd jasje, Zuid-Sumatra

NR. 14/31 SPAGHETTI

Ooit gedacht dat kunstgras in een voetbalstadion ook textiel is? Of dat de mat waarop je je voeten veegt best veel weg heeft van een ambachtelijke bamboe mat? De opkomst van synthetische materialen heeft er de afgelopen decennia voor gezorgd dat veel textieltechnieken op andere manieren kunnen worden gebruikt. Een schoonloopmat verdraagt duizenden schoenzolen en kan zelfs natregenen zonder kapot te gaan. Tijdens een wedstrijd waarin tweeëntwintig zwetende voetballers zich uitleven, hoeft er tussendoor geen hovenier aan te pas te komen om het veld te fatsoeneren. Oude technieken in een nieuw jasje.

NR. 19 KEVERVERSIERING

Doe je ogen dicht, ga in gedachten naar India en bedenk hoeveel werk gedaan moet worden om te kunnen borduren met schilden van insecten. De beestjes moeten eerst gevangen worden, dan gedood, vervolgens moeten hun aantrekkelijke schilden heel voorzichtig losgewrikt worden om er daarna gelijkvormige stukjes van te maken en die van minuscule gaatjes voorzien. Dan pas kan het borduren met duizenden keverpailletten en gouddraad beginnen. Het is helaas niet bekend hoeveel kevers het leven laten voor één meter borduurwerk. Deze versiering was zeer geliefd in de 19de eeuw, dezelfde tijd dat rijke vrouwen veren — en soms zelfs hele vogels — op hun hoeden staken om te pronken met de vormen en kleuren uit de natuur. Deze weelderig geborduurde rand komt uit het V&A museum in Londen, dat één van de rijkste en belangrijkste textielcollecties in de wereld bezit. Omdat de groenblauwe keverpailletten zo kwetsbaar zijn werden ze vooral toegepast op sjaals, langs de rand van een sari of voor westerse vrouwen op hoeden en baljurken. Stel je voor hoe de kevervleugels schitteren in een balzaal die met kaarsen is verlicht. Omdat het borduursel zo kwetsbaar is, is er weinig keverversiering bewaard gebleven.

Schulprand van keverschilden en gouddraad (1855), Hyderabad, India